

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl. $\frac{1}{2}$, an
3 fl. $\frac{1}{4}$, an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$,
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$, an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea
să se adreseze la «Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 28 Decembre 1895.

Numărul 52.

Invitare la abonament.

Cu numărul de față invităm la abonament nou cu prețurile din capul foii.

Restanțierii să binevoască a-și achita abonamentul cât mai îngrabă, ca să se evite neregularități în expedarea foii. Spre scopul acesta alăturăm asemnățiuni postale.

Cei vechi să ne rămână credincioși și să ne mai câștige abonenți noi.

Din partea noastră vom cerca a mulțami toate așteptările.

Redacțiunea și Administrațiunea „UNIRII”.

Tendințe nedrepte.

Paralel cu tendința de a face, să dispară din patria noastră comună ori ce altă naționalitate nemagiară și a contopi toate popoarele într-o singură națiune magiară, merge și nisuița de a șterge ori ce semn estern, care ar pute face pe cineva, să vadă, că în patria acesta au locuit sau locuesc și alte naționalități afară de cea magiară.

În matriculele statului nu se mai inferesc de cât numai nume unguresci, și cine scie, dacă preste o sută de ani un patriot înfierbîntat nu va aduce ca dovadă chiar matriculele de stat, ca să arete lumii, că aci nici nu a locuit altă naționalitate afară de cea magiară.

Dacă un inspector școlar regese

trecend prin un sat românesc vede pe un edificiu inscripțiunea „Școlă română”, îndată mișcă tot aparatul administrațiunii publice până sus la ministeriul, să radă sau să lea jos o astfel de inscripțiune, care ar pute dovedi călătorilor din țeri străine, că și Românii locuesc prin văile Carpaților și au institute culturale românesce.

Dacă nisce învățatori confesionali nemagiari fac o reuniune și-și trimit statutele spre aprobare la ministeriul, pot fi siguri, că statutele nu li-se aprobă, dacă cumva i-au pus pecatele, să zică, că reuniunea lor va ave nu numai caracter confesional, ci și caracter românesc.

Fiindcă regimentul I de graniță român susține școlii, cari ca și regimentul, ce le-a întemeiat, purtau caracter românesc, a trebuit să se dea acelor școlii caracterul de „comunale”, ca să nu vadă lumea, că în țara acesta mai sînt și institute „românesce”.

Pe cum s'a sters ori ce semn estern nemagiar din legislațiune, justiție, administrațiune, și chiar și din pămînt, — căci la cartea funduară nu se mai primesc de loc decât numai documente unguresci, — așa se nisuesc acuma șoviniștii a șterge ori ce semn și caracter românesc de pe institutele și instituțiunile culturale românesce, înființate și susținute cu sudorea Românilor.

Până când așa dară vom pute fi ștersi noi de pe fața pămîntului. — lucru, ce merge puțin cam greu, — până

atunci măcar numele să ne dispară de pe ori ce instituțiune românescă!

În pornirea acesta, atât de ostilă naționalităților și în special naționalității române, cei dela putere nu bagă samă, că se vatemă legile esistente.

Avem lege, care recunoște expres esistența naționalităților din patrie (art. 44 din 1868). Er dacă esistența lor și anumite drepturi le sînt recunoscute prin lege, dela sine urmază, că naționalitățile sînt și îndreptățite a-și manifesta esistența acesta măcar prin inscripțiuni puse pe frontispitiul institutelor lor culturale și prin determinarea caracterului național al acelor institute. Paragraful 26 din legea citată anume permite bisericilor, ca să-și întemeieze tot felul de institute cu caracter național.

Pe ce basă se pretinde deci, ca nici un institut cultural să nu mai porțe în documente și inscripțiuni numele de românesc?

Tote legile referitoare la instrucțiune dau susținătorilor de școlii dreptul, să determine limba de propunere. Dacă înse un susținătorii de școlii voesce, ca limba de propunere să fie cea românescă, pentru ce nu i-se permite, ca acesta să se manifesteze și în numele și inscripțiunea respectivei școlii, numindu-se aceea românescă?

Ordonanța din 1875 a guvernului referitoare la reuniuni spune apriat, că naționalitățile pot forma reuniuni cu caracterul naționalității lor. Astfel stînd

Feuilleton.

O impresie de călătorie.

Ce impresie a făcut asupra mea vederea cea dintâi a mării?

Bine, țî-o spun și asta, cu toate că aș dori mai bucuros, ca tu să nu cunosci impresia acesta numai din spusa altuia, ci din esperința ta proprie.

Trenul se furișă printre stînci spîne. Ici colé se iviad case singuraticice, și în jur de ele câte o îngrăditură de petri aședate preste oialtă fără de nici un cement. Omenii ridicaseră îngrăditurile acestea, pentru ca vinturile să nu imprăstie în toate părțile lumii o mână de pămînt, ce se afla în mijlocul îngrăditurilor și le producea puținică legumă.

Cu nerăbdare așteptam, să ved marea. O, marea aceea! Ce rolă a jucat ea în visurile tinerețelor mele! Cum imi bătea inima de plăcere, când cetiam descrierea mării în istoriôre nemțesci, cari grăiau despre matrosi și despre piraiți! Îți mărturisesc, că istoriile haiducesci cu grozăveniile lor erau nimica totă în asemănare cu istoriile acelea, cari se petreceau pe largul mării. Eroii mei

erau ucenici, cari au fugit din neguțătorii și s'au făcut argați pe corăbii; căpitanii de corăbii, omeni, cari nu se abăteau nici cât un fir de păr dela calea omeniei; cărmaci grozav de grobiani, cari rumegau la tabac; piloți, a căror tesaur lexical părea că nu trece preste trei zeci de cuvinte, și cari cu sērăcia lor de limbă totuși sciau să se înțelegă între oialtă de minune chiar și în mijlocul vijitului și bubuitului unei furtuni, ce părea, că va să cutropescă cerul și pămîntul. Împreună cu ei m'am bucurat și m'am întristat, am suferit și am suduit, am dat pept cu orcanul, când acesta se preumbia pe de-asupra largului mării și cu pașii sēi scormonia adăncimile ei prăpăstioșe, când urla cu glasul sēu de tunet și arunca cu brațele sale în toate părțile năi mari cu câte două și trei catarguri, ca și cum năile acelea ar fi fost nisce găoci de alună. Vedeam, cum se frăngeau năile de bănci haine de corale, vedeam, cum eroii mei se acățiau cu mări desperate de câte o scândură și de câte o frântură de catarg ori de vargă de vîntrele, și cum apa furiosă li arunca la țerm, unde ei de comun cu câteva cōste frănte cădeau în mările sēlbaticilor, dar scăpau din mările lor chiar la timp, căci

dacă și-ar mai fi amănat scăparea măcar și numai cu o jumătate de oră, sēlbaticii aceia i-ar fi pus în frigare și i-ar fi mîncat fără sălată. Dar apoi când istoria povestea de vre un pirat! Ce plăcere grozavă mē cuprîndea! Și lucru sōd, chiar ficiorii cei mai destoinici, mai uriași, mai de omenie și mai minunați se făceau piraiți. De ce să țî-o tînuesc? Fōrte mult mi-a trebuit să mē lupr, ca simpatia mea să nu fie întrégă înțregută a acestor piraiți, cari pe „Satan” ori pe „Dracul roșu” ori pe „Tigrul oceanului” ori cum se mai chemau fregatele lor cele svelte, brăzdau cu repejunea vîntului apa mării pentru a prinde vre-o nae de negōt stîngace și ofticosă. Piraiții aceștia erau altfel de omeni, nu ca neguțătorii aceia grași și lacomi, cari cu negōt de schimb au pus mânia pe o cēsă de Negri și apoi au cădut în mările drep-tății egalizătoare a unui căpitan de corsari. Dar când în sfârșit se ivia la marginea orizontului o brigantină de rășboi vînd după piraiți, când apoi bubuia tunurile și zuzuiau ghiulelele și sdrobiau catarguri și făceau trepte vîntrelele, cât piratul suduia grōznic și mai pe urmă se arunca în magazinul de erbă de pușcă pentru a se arunca în aer cu totă naea sa, atunci simțul meu de dreptate învingea

lucrul, pentru ce nu se permite învățătorilor români, să dea reuniunilor lor numele de românesci?

Atât de mare este ura în contra naționalităților nemagiare, încât nici numele nu le este iertat să și-l pomenescă?

Dacă toate voesc unii oameni să le facă unguresci, atunci urmarea logică ar fi, ca numai Ungurii să poarte sarcinile statului, adică să plătescă contribuțiunea și să fie înrolați în miliție, ăr naționalitățile să fie dispensate de aceste sarcini.

Er dacă sarcinile sînt egale, atunci egale trebuie să fie și drepturile în această patrie comună, pentru care toți își jertfesc averea și sângele fără deosebire de naționalitate.

„**Sôrtea învățătorilor noștri.**“ — Sub titlul acesta „Dreptatea“ din Timișoara în numărul dela 23 Dec. n. a. c. descriind încercarea de sinucidere a învățătorului gr. cat. Tuliu Gruia din Bia, și istorisind mai întâiu, că acest învățător pentru ținuta sa în calitate de comisar la esamenele din districtul protopopesc al Biei a fost urmărit din partea ministerului de culte și instrucțiunea publică, adaugă următoarele: „Gruia a fost destituit din post din partea autorităților statului, cerându-se, ca și autoritățile competente bisericesti să-l despoe de oficiu și prin acesta de mijlocele de subsistență. Autoritățile bisericesti din Blaș au observat înse în această afacere o ținută, carea numai onore nu le face, și numai încrederea credincioșilor pusă în ele nu o va întări. La recercarea ministrului senatul școlar (Vre să zică Consistoriul. Red.) nici n'a remonstrat contra acestei pretensiuni ilegale, susținend în post pe unul dintre cei mai buni învățători ai Arhidiecesei, nici n'a făcut pe pofta ministrului, ci a jucat jocul celor cu doi bani în trei pungi. Aă lăsat cauza mörta, ăr nefericitul învățător, deși din partea superiorității sale în primul loc competent n'a fost nici tras la răspundere și cu atât mai puțin amovat din post, totuși pe basa poruncii mi-

nisteriale era fără post, căci în alt loc nu putea compete, ăr din postul său a fost dat afară din partea autorităților statului. Copleșit de neajunsurile traiului, și ne mai avend nici o speranță, că superioritățile lui bisericesti-școlare îi vor susține poziția dréptă și nevinovată față cu pornirile guvernului dușmane pentru tot, ce e românesc, — învățătorul Tuliu Gruia ieri și-a pus capet suferințelor prin un glonț de revolver.“

Cine cetesce pasajul acesta cu atențiune, dacă are măcar cele mai elementare cunoștințe despre administrarea școlilor confesionale, îndată pöte observa, că corespondentul „Dreptății“ n'a spus adevărul. Este adică cunoscut, că un învățător, care nu capătă subvenție dela stat, cum n'a căpătat Tuliu Gruia, pentru fapte ca cele istorisite de „Dreptatea“ numai prin sentința Consistoriului pöte fi amovat din post. De aceea este o absurditate aserțiunea corespondentului, că învățătorul Gruia „era fără de post“. Adevărul în totă afacerea, pe cum ne-am putut informa din loc competent, este, că deși ministrul de culte și instrucțiunea publică a cerut dela Consistoriu suspendarea lui Tuliu Gruia din post pentru ținuta lui cu ocaziunea esamenelor din vara anului curent, totuși Consistoriul informându-se prin organele sale școlare subalterne, pe cum și din răspunsul învățătorului despre starea adevărată a lucrului, nu numai că nu l-a amovat din post, dar a și pretins dela ministru, să abstea dela dorința sa de a se suspenda nevinovatul învățător. Așa dară învățătorul a rămas în post până în momentul, când a cerat, să se sinucidă, și Consistoriul i-a apörat nevinovăția înaintea ministrului. Fiindecă învățătorul și în momentul, când scriem acestea, se află în viață, pöte să ne desmintescă, dacă n'am spus adevărul.

„**Közérdek**“ și alegerile municipale. — Föea „Közérdek“ din Aiud de un timp încöce agitază förte tare pe cetitorii săi, ca să lucre din töte puterile, pentru ca cu ocaziunea alegerilor municipale din 27 Ianuariu n. 1896 să nu mai triumfeze Români ca la alegerile din 14 Novembre n. 1895.

Față cu această agitațiune noi numai atăta zicem, că fiecare Român să-și facă datoria, ce o are față de némul său, de comitat și de patrie. Cei inteligenți să țină în rind bun pe alegători, ca amăgirile, corupțiunile și presiunile de tot felul să nu spargă șirurile Românilor.

Spre orientare observăm, că în 27 Ianuariu 1896 se vor ținé alegerile în: Blaș, Vingard, Ighiü, Zlatna și Vizocna.

De cercul *Blașului* se țin comunele Mihalt, Cisteiul român, Obreega, Crăciunel, Bucerdea grănösă, Blaș-oraș, Blaș-sat, Veza, Lupu, Cenade, Cergăul-mic, Cergăul-mare, Spătac, Tiur, Ciufud, Mănarade.

De cercul *Vingardului* se țin: Tapu, Șoroștin, Broșeni, Loamneș, Bogatul român, Armeuf, Alămor, Gusu, Presaca, Poca, Roșia, Tău, Ohaba, Beșinău, Cut, Vingard, Ghirbomul rom., Ungureii, Doștat, Șpring, Drașov, Conța, Boz, Sângătin.

De cercul *Ighiului* se țin: Ighiü, Ighiel, Țelna, Bucerdea, Cricău, Királypataka, Tibru, Întregalde, Mogoș, Ponor, Remetea, Valea Geoagelului, Oieșdea, Galda-de-sus, Galda-de-jos, Benic, Mesentea.

De cercul *Zlatnei* se țin: Șohodol, Cărpeneș, Mușca, Buciumi, Zlatna, Pêtrângenii, Galați, Feneș, Presaca, Poiana, Găurenii, Totesci, Mețest, Ampoita, Șard.

Vizocna constituie singură cerc electoral.

Le-am însemnat acestea, ca cei interesați să scie, unde aă să se prezente în 27 Ian. 1896 la 9 öre a. m.

„**Alkotmány**“. — A apărut numărul de probă al ziarului de zi, care va avé să fie organul central al partidului poporal. Ne bucurăm de apărerea lui, pentru că ea ne este dovadă despre serioșitatea acțiunii, ce a pornit-o partidul poporal împotriva curentului dela putere, carele vre să ștergă în patria noastră tot, ce e creștinesc. Dorim noului ziar ca și partidului poporal succese strălucite, și acesta cu atât mai virtos, de örece apărarea creștinismului e în parte mare și apărarea noastră a Românilor, și de örece după părerea noastră partidul poporal e singurul partid unguresc, cu care Români

asupra simpatiei, și eu mă bucuram, că pe diavoli aceia în sfârșit i-a ajuns pedepsa, de care se făcuseră vrednici prin cruzimile lor. De comun în casuri de catasofe atât de fioröse lucrurile erau întocmite așa, cât de pe naea piraților eroul, care își căștigase simpatia în chip de tot deosebit, scăpa sănătos și mai apoi se aședa ca soț și tată de omenie la țerm în vre un port, pentru ca la adânci bătrânețe să gătescă din lemn corăbiuțe bune de jucărie pe sama nepoților și strănepoților săi.

Așa se mesteca în tinerețele mele marea în jocurile fantaziei mele. Când îmi ajungea în mână o atare poveste, atunci puteam să mă bată cu ciomagul, și eu asta nu o aș fi băgat în samă, până nu se frângea naea de vre o stîncă, ori nu spînzurau pe căpitanul piraților de o vargă de vîntrele. Chiar și acum, când m'am adâncit deja binisor în vrîsta de bărbat, chiar și acum prind bucuroș în mână câte o poveste de aceea și mă desfătez, nu în poveștile acelea, ci în amintirea plăcerii, carea mi-o făceau odinioară atari povești. Și astăzi am să vöd marea întăia öra în viața mea! Trenul nostru era accelerat, și totuși mi-se părea, că mă aflu într'un car tras de melci. Regiunea în jur de mine nu mă impresiona de loc.

Încă o încovăitură a drumului, și — până departe, departe înlăuntru în nemărginit

se estinde marea înaintea ochilor mei. În mod instinctiv respirați adânc și cu ochi mari priviam afară presté luciul cel uriaș de apă. Asta e cu adevărat icöna nemărginitului, icöna mărimii maiestöse, nemăsurate. Eram cuprins de admirare, și gura nu scia, să esprime măcar și numai cu o silabă admirarea acesta. Fără de rost priviam în depărtare. Nici odată nu mi-s'a părut așa de mică lucrarea și firea omului ca acum, când m'am aflat în fața oceanului.

Ce sînt zidirile colosale, la cari aă lucrat vécuri întregi mi și mi de mână omenești, ce sînt töte acestea în asemănare cu marea acesta sublimă dela picioarele mele, a carei creste de spumă, lungi de zeci de kilometri, se apropie lin, se lovește și se strivesc de țerm, se renoesc érași, totdeuna mari și maiestöse, și sosesc la țerm, ca să aducă salutări vișitoare uscatului, pe care locuesc micii ömeni, salutări de dincolo de ocean. O, aci ași sta bucuroș săptămăni întregi, tăcut și singur singurel, cu ochii deschii și cu inima deschisă pe sama poesiei neesprimabile, carea îmi adie în față pe aripile moi ale vîntulețului, carea licuresce și scipesce de-a-supra luciului, carea vijie în corul cel lin și elegic al valurilor, carea se pogöră din cerul cel sönin și nepătat pe razele sörelui, carea se înalță din adâncimi nascöndu-se din spume și șoptesc și istorisesc despre fru-

museța cea minunată a apelor mării. O liniște mângăitoare și alinătoare se aședă în inima întristată: acesta la privirea mării nemărginite uită suferințele sale cele amare și întru adevăr totuși mici și puținele. Farmecul unei minuni, carea a chemat-o la ființă atöputernicia lui Dumnezeu, mă cuprinde, și într'însul dispar și se topesc asemenea spumei de pe crestele mării năroștile, amărăciunile și grijile vieții de töte zilele.

Ajuns în otel, nu m'a răbdat multă vreme acolo. Ieșii la țerm. Pornii în stînga, unde e un caos de stînci uriașe, crepate și mâncate de valurile mării. Stîncile acestea sînt legate de öaltă și cu țermul prin punți ușore de fer. Cea mai înaltă dintre stîncile acestea și tot odată și cea mai depărtată de țerm pörtă o statuă a Preacuratei Feciöre. Așa se și cuvine: de-asupra mării vaste și mișcate statua stelei mării. Marea înviforeze-se și vuescă în lupta cu sêlbaticul orcan. — liniștită și serioșă, nemiscată de turbarea elementelor, stă Feciöra. Pe cum stöua trimite pe razele sale cele blände curaj nou în inima desnădăduitoare a mariuarului, întocmai așa stă Feciöra de-asupra valurilor peririi, și lumina grației și virtuții ei, tubirea ei de mamă trimite raze mângăitoare în primejdiile vieții, în întunerecul atötor suferințe.

Acum stați pe stînga cea mai depărtată de țerm, nemijlocit de-asupra valurilor verđi

din regatul s. Ștefan ar pute cu timpul să ajungă și în cele naționale la ore care înțelegere comună.

„Alkotmány” în numărul de probă arată, că azi este coruptă, infectată, denegată însă-și basa, pe care se razimă constituția reprezentanței poporului, și că sub nenumărate preteste mii de alegători sînt despoiați cu cinism de dreptul electoral; e coruptă nu numai moralitatea publică, ci și cea politică; autonomia municipală și comunală este ilusorie, și idolul, căruia servește sistemul de azi, e vînarea după interese. După ce direcțiunea, ce domnesce azi, duce la perire, ea trebuie schimbată. Misiunea acésta și-a designat-o partidul popular, care în organul său „Alkotmány” va lupta, pentru ca: constituția să fie adevărată, reprezentanța poporului reală, ordul social și moral restabil, libertatea religioasă respectată și asigurată, basa creștină a statului susținută, și unde e atacată, să fie restabilită, și să fie promovate interesele poporului agricol, ale industriașilor și comercianților. Tot odată lucră organul, pentru ca reformele politice-bisericesci, întrate de curînd în putere de drept, să se revadă și modifice pe cale constituțională.

Derouta la bursă. — Speculanților dela bursă, fiilor desmerdați ai liberalimului modern, le merge rău în Ungaria. După Krachul din Novembre, care a redus tare prețul acțiunilor și al diverselor hîrtii de valoare, a urmat acum la bursa din Budapesta o deroută și mai înspăimîntătoare în 20 Decembre. Prin scăderea neașteptată a prețurilor mai mulți bancari s'au ruinat de tot. Nesiguranța la bursă continuă și acum. Toți ofer hîrtiile, și nu e mai nimeni, care să le cumpere. Derouta dela bursă o vor simți înainte de toate băncile de credit, și după ele și industria, comerțul și agricultura. Și pe cum scrie un ziar din Budapesta, la serbările milenare se va cânta și în Budapesta, pe cum s'a cântat în Viena în ajunul expoziției universale: „Der Krach, der Krach, der groisse, groisse Krach.”

Guvernul vre, să vină bursel în ajutor

dând ordin la banca de credit generală ungară, ca să se satorască scăderea prețurilor și să se cumpere acții. Numai cât de astă dată se pare, că prea târziu și-a adus guvernul aminte de favoriții săi dela bursă, de ore ce pierderile până acum sînt enorme. Se vorbește, că guvernul și până acum ar fi dat bani băncilor, ca să se pôtă apăra de consternarea dela bursă.

Între cauzele deroutei se numără turburările din Orient, cari devin tot mai neliniștitoare, conflictul dintre Anglia și Statele Unite, agitațiunea, ce se continuă în țările austriace în contra reînnoirii pactului economic cu Ungaria, pe cum și ridicarea artificială a prețului unor hîrtii de valoare.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Semioficiósele guvernamentale voesc a câștiga pe cetățenii catolici pentru guvern prin lansarea scirii, că în ministeriul de culte se lucră cu mare zel pentru realizarea autonomiei catolice. Fiind că statutele autonomiei se lucră în ministeriul liberal, e lucru firesc, că așa vor fi întocmite, cât în sensul lor să se asigure guvernului o influință cât se pôte de mare. Și spun unele organe ale guvernului, că ministrul de culte voesc a-și rezerva nu numai dreptul de supraveghiere, ci și puterea de a da directivă. E întrebare înse, că episcopatul și catolicii preste tot la rîndul lor unise-vor cu planul ministeriului de culte? Noi credem, că nu.

Imitînd pe episcopul de Győr episcopul latin de Oradea mare cardinalul Schlauch încă a dat o epistolă pastorală către clerul și poporul dieceșei sale, în care arată, că națiunea magiară a sustat și a prosperat o mie de ani numai sub scutul religiunii creștine și sub patronajul Preacuratei Fecióre Maria, pentru ce are să se aducă mulțămîta lui Dumnezeu. Tot odată dă Eminența Sa espreșiune și îngrijirii pentru al doilea mileniū, care îl începe națiunea depărtân-

du-se dela Isus. În fine pastorală dă îndrumări referitoare la serbarea începerii noului mileniū.

Roma.

Din incidentul serbărilor Naserii Domnului Sfinția Sa a primit în 23 a c. felicitarea cardinalilor, episcopilor și a prelaților din Roma, în numele cărora a salutat pe Sfinția Sa cardinalul Monaco. În răspunsul său Papa a accentuat, că numărósele încercări, cărora este supusă biserica, ne impune datorința de a multiplica rugăciunile ferbiuți către Dumnezeu, ca să dea succes deplin acțiunii catolice redeșteptate în mai multe națiuni, să se reîntórcă și creștinii disidenți, și să pótă fi învins spiritul ateismului, care se scólă în contra voinții celui Preainalt și în contra educațiunii tinerimii. În decursul cuvîntării Papa a amintit, că principi și popóre se îndreptă pe față către Dumnezeu, ca și cum s'ar tracta de întreprinderi mai de mare moment sub scutul lui, ori de a-i cere ajutorul în nefericire. Papa s'a întretinut cu cei de față mai bine de o óră.

Sfinția Sa spre a veni într'ajutor Armenilor, cari în urma turburărilor au avut pierderi materiale mari, a trimis patriarhului armeno-catolic Mgr. Azarian 50 de mii de lire. Éra creștinilor de alte rituri, cari au suferit daune, le-a împărțit alte 20 de mii de lire.

Franta.

Catolicii adeverați se impacă tot mai mult cu forma de guvernare republicană, dară nu așa, cum este ea azi. Deputatul abbé Garnier ocupându-se de stările din republica de azi află de necesară o revoluțiune socială pacifică spre a purifica republica de murdăria, ce au grămădit-o asupra ei actualii conducători, cari sînt neemendabili.

Academia în tot anul decide, cui să se ascrie premiul pentru virtute. Cu toate că bărbații cu influință sînt inimizii bisericii și mai ales ordurilor religioase,

închise, cari se înalță încetinel pe lăturile stîncii și apoi éra se pogórá de pe ele tot așa de încetinel. O vîre lină și adîncă se înalță de acolo la mine. Ca argintul topit se estînde marea înaintea mea. Milióne de schintei scilipesc pe suprafața ei, și crestele spumegate ale valurilor parcă sînt nise podóbe de petri scumpe. În depărtare brăzdează un vapor luciul mării. Mai aprópe plutesc pe el câteva corăbiute de pescari. Paseri albe sbórá lin de-asupra mării și din când în când ating apa cu aripile sale. M'am aședat acolo pe stîncă, și privirea îmi lunea departe, departe, până unde ceriul își slobóde marginile în apă. În fața icónei acesteia a nemărginitului sufletul îmi era cuprins de un singur gînd: „Esistă Dumnezeu!”

O propunere ad hoc.

Iubite Dle Redactor!

Cu 1 Ian. stîlul nou 1896 „Unirea” începe al VI-lea an al esistenței sale. Să nu te superi însă, dacă îți observ, că chiar și din ziua, când fóea dtale începe anul, încă se vede, că ce „slabi” români sluteți cei dela „Unirea” și cât de mult înclinați spre apusul „papistaș”, de unde căpétați o sumedenie de „creștari”. V'au pus pécatele, să vè schimbați „legea strămoșescă” a „ortodoxului” Iuliu César și să primiți cîlindarul „papistaș”. Dar nu asta m'a îndemnat, să-ți scriu.

Pricina, pentru care am prins péna, e acésta:

Pe frontul ziarului dtale stă tipărit cu litere desfăcute:

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Care va să zică, dta numai ce e bisericesc, publicî în fóe, și chiar și politica, ce o fact, încă e bisericescă. De ce n'ai primi propunerea, ce ți-o fac, ca în al VI-lea an al esistenței foii să mai deschizi și o rubrică *umoristică*. Eă m'ași lega, că ți-ași umplé număr de număr rubrica acésta cu celea mai alese bucăți de ris.

Adevărat, că ele vor fi plagiate ori mai bine zicînd vor fi compilate. Dar lucrul ăsta nu-ți facă supérare. Fie și compilate, numai să stîrnescă ris.

Și pentru ca să-ți arét, ce pot, îți pun la dispoziție o bucată de probă. De nu-ți convine, nu-mi primi propunerea. Una te rog înse: bucata asta de probă să o publici, căci e un giuvaer.

În nrul 136 al . . . să vè spun, iubiti cetitori, care e fóea, din care vreú, să compilez? Gîndesc, că nu, o veți sci sigur. 1) În ziarul acesta dară s'a publicat de unăzi o noutate, în care se spune, că „Preotul Kneipp nu face numai cură de apă, ci și de

suflete, fapt, care s'a dovedit într'o broșură intitulată „o jertfă duplă a curei Kneispiane”. 2) Se mai spune apoi, cum la „Vörishofen” „fiinte sêrmane sînt seduse” și se convertesc la biserica romano-catolică, și pécatul acesta e încă și mai mare, dacă ne gîndim bizantinece, că convertirea din cestiune s'a făcut „preste dispozițiile legii obiceiuite în Bavaria”. După ce se înșiră cazul concret, — acum băgați de samă, să nu rídeți, — se adauge: „Spun ómenii bine informați, că atunci când se va întórcé D-rul Lucaciú dela columna lui Traian în Transilvania — adecă în *partibus infidelium* — va fi însoțit și de preotul Kneipp, care are să-l ajute la „convertirea sufletelor ortodoxe sau cu alte cuvinte la împlinirea „înaltei misiuni” moderne naționale „românesci! Amîndoi își vor lua, ca reședință, — dacă vor mai esista încă atunci se înțelege, — localurile „iesușilor” dela „Tri-buna”!! Amîndoi sînt misionari interni „papali”. Avis ortodoxilor!!”

Ce zici la atăta nervositate? Nu ți-se pare și dtale, că preotul Kneipp totuși ar face bine, să aranjeze în Sibiu un stabiliment de cură de apă rece?

2) Avis Academiei Dela Kneipp adiectiva e *Kneispian*.

1) „Telegraful Român” *Cul.*

totuși premiul se dă de comun la câte o călugăriță pentru îndeplinirea de fapte filantropice. În anul acesta a dobândit premiul cu unanimitate de voturi călugărița Sofia Rendt, care de 15 ani adună pruncii orfanii ai celor înecați în mare și îi crește din cerșit. Atare iubire față cu deapropoale nu cunoște filantropismul liberal.

Revista politică.

Afaceri interne.

Presa străină se ocupă de cestiunea succesiunii la tron în Austro-Ungaria. În sensul sancțiunii pragmatice după actualul Monarch ar avea să urmeze ca împărat al Austriei și rege al Ungariei arhiducele Carol Ludovic, fratele Maiestății Sale. „Schlesische Zeitung” și după acest ziar întrăgă presa germană aduce ca pozitivă scirea despre modificarea sancțiunii pragmatice în sensul, ca tronul să-l moștenescă fiul cel mai de etate al arhiducelui Francisc Salvator și al archidusei Maria Valeria fiica Maiestății Sale. Numitul ziar este informat, că ministrul de externe contele Goluchowski și ministrul președinte al Austriei contele Badeni ar fi fost chemați anume cu obligamentul de a efectui pentru Austria modificarea sancțiunii pragmatice. Ce va fi în Ungaria, nu spun foile. Alt-cum toate scirile acestea par a fi lipsite de temei.

„Nemzeti Ujság” raportază, că ministrul Bánffy s'a reîntors foarte deprimat dela Viena. Monarchul nu a fost mulțămît cu deslușirile date de către Bánffy despre cele petrecute la alegerea din Stomfa. La deslușirile lui Bánffy Maiestatea Sa a făcut observarea, că dinsul e părinte și al supușilor săi slovaci, și cu atâta i-a atins mai dureros inima, cu cât o mulțime de alegători s'au împărțășit de o tractare neumană.

Audiența lui Bánffy la Monarchul e viă comentată în cercurile guvernamentale din Budapesta. O parte a liberalilor se bucură de umilirea lui Bánffy și în interesul reputațiunii partidului doresce retragerea lui.

În cercurile parlamentare circulă faima, că ministrul Bánffy ar fi făcut deja preparativele, pentru ca dieta să se disolve încă în luna viitoare. Motivul la acest paș ar fi, ca să se facă alegeri nouă, încă înainte de ce opoziția ar avea timp de ajuns spre a se organiza; mai departe se sperază, că mai ușor se va închia transacțiunea economică cu Austria din partea dietei celei nouă.

România.

Corpurile legiuitoare, după ce au verificat toate alegerile, au ales de president al camerei pe S. P. Aurelian, era de vicepresidenți pe Nacu, Ferechide și Lupescu. La senat a fost ales president prințul Dimitrie Ghica.

Ministrul de interne Fleva se ocupă cu planul de a reforma administrația; a-i reduce numărul oficialilor și a o face mai promptă și mai puțin costisitoare.

Anglia.

Conflictul anglo-american pôte avea urmări serioase pentru Anglia. Cel puțin acesta o vestesce fôea rusescă „Novoje Vremja”, care scrie: „Dacă lucrul ar ajunge la război, Anglia ar avea să se lupte cu mai mulți inimi internă și externă. Irii nu ar privi războiul cu mâinile în sin. În Turcia și în Orientul depărtat cauza Angliei nici pe departe nu ar sta așa favorabil, pe cum o dorasc Anglezii de presente. Pentru Anglia pôte urma o amară răzbunare din vina celor ce a îndeplinit ea uitând, că sucesul câștigat cu forță și intrigă nu e durabil.” Asemenea și alte foii rusesci consideră de critică poziția Angliei.

Mai curând e cu putință între Anglia și Statele Unite un război pe terenul comercial. Pe cum se anunță din New-York, în cele mai multe biserici din Statele Unite s'au ținut predicii în contra războiului, cari predicii au fost bine primite de popor.

Turcia.

Capul camarilei de palat din Constantinopol Izzet-pașa e dimis din serviciul sultanului și înlocuit prin Mehmed Faki-pașa. De aici se sperază, că lucrurile au să primescă o direcțiune, ce conduce la restabilirea ordinii. — Marele vezir a asigurat pe ambasadorul englez Currie, că trupele din Creta nu vor mai ataca pe Grecii afară de casul, când aceștia ar păși de nou ca atacători.

După scirile oficiose în totă Armenia e liniște afară de ținutul Zeitun, unde întărindu-se Armenii prădeză satele și macelăresc pe Turcii, cari le cad în mână. Un corp de armată stătătoriu din 10,000 de ostași sub conducerea lui Mustafa Remsi-pașa a atacat pe Armenii din Zeitun, cari sînt în număr de 15,000 și deși au avut numeroase pierderi, totuși luptă bărbătesc. Ambasadorul englez spriginit și de cel german în numele umanității a recurs la Pörtă, ca să tracteze blând cu Armenii revoluționari, și astfel să se pună capet vîrsării de sânge.

Propaganda bulgară în Macedonia lucră cu mare zel. La primăvară Bulgarii era vor recurge la arme.

Tesauraritul statului în urma speselor enorme, avute cu mobilizarea armatei spre a sugruma revoluțiunea, e desecat. Oficialii de 4 luni nu și-au primit salariile. Acum li-s'au asignat pe o lună. Creditul statului a scădut, și ce mai susține pe Turcia, e numai rivalitatea dintre puterile europene.

Correspondințe.

De sub pöla Meseșului Selăgian Decembre 1895.

Onorată Redacțiune!

Legile cele nouă bisericesci aduse din partea stăpânilor liberali ai țării noastre au pus pe gânduri atât pe mai marii bisericii, cât și pe cei chemați a lupta în șirul poporului nostru pentru promovarea binelui moral al aceluia. Dovadă despre acesta sînt de o parte circularele și instrucțiunile ieșite dela arhieriei bisericii, de altă parte corespondințele, ce se ivesc și în colônele „Unirii”, în cari se discută unele cestiuni cu privire la căsătorie. Să-mi fie iertat și mie ca unuia,

ce acuma de mai mulți ani muncesc în via Domnului și cunosc natura poporului nostru român, nu numai ca preot, ci și ca fiu născut din popor, să-mi dau modesta-mi părere cu privire la unele împrejurări critice ivite în administrarea s. taîne a căsătoriei în urma introducerii nouălor legi bisericesci.

Permit a priori, că voi discuta cestiunea obiective abstragend dela emolumentele benefice, ce preocupă mai pe unii mai pe alții în deslegarea cestiunii.

Vorba e, cum să scăpăm poporul în general, ca legea așa poreclitei „căsătorii civile” să nu se lipescă de sufletul său, ci să o țină de ceea ce e, adică „înmatriculația civilă a cununătorilor”, și să ferim poporul, ca să nu fie îndestulit cu actul civil, ci să alerge la s. maică biserică pentru primirea sîntei taîne a cununiei.

La acesta basat pe esperință cutez a lansa afirmarea, că numai așa vom feri poporul de pestilența mortiferă pentru simțul lui moral, — ce în germine o pörtă „matrimoniu civil”, — dacă administrarea s. taîne a cununiei nu o vom mai ține îngrădită cu atâtea formalități obsolete, împreunate cu o dosă bună de espense pentru cei ce voesc a se căsători bisericesc.

Înțeleg aici „licența de căsătorie”, ce e un *non sens* pentru clerul de astăzi și nici că se află în us în întrăgă provincia mitropolitană, ba chiar nici în diecesa Gherlei nu e în us în părțile ungurene, ci numai în cele ardelen. Înțeleg mai departe dispensațiunile dela vestiri din septemăna albă, dispensațiunile dela gradurile afinității de ordul al II-lea și al III-lea, ce în biserică apusană nu există, și cari toate sînt împreunate cu spese pentru persoanele cununande. Cine cunoște poporul nostru, și dacă nu vorbește „Cicero pro domo sua”, nu pôte să afirme, ceea ce se afirmă în corespondența din Vicariatul Hațegului din nrul 48 al „Unirii”, „că poporul nostru e dat cu schedulele de cununie și nu șovăesce de a le plăti” etc. La acesta îi răspund, că ore n'a fost dat poporul nostru și cu stolele de cununie ale preoților, usitate până astăzi? Și ore pentru ce șovăesce astăzi a le mai presta preotului său ca până acum? Pentru ce? Răspund: Pentru că ar trebui să dea pentru credință 1 fl., pentru estrasul de botez al miretoilor 2 fl., — de cumva sînt veduvi, atunci le mai trebuie 2 fl. pentru scötorea estraselor de mörte a soților anteriori; cari toate la olaltă fac spese numerați în bani, — fără computarea umbletelor încöce și încolo, — 3 fl. respective 5 fl. Acuma să mai vină licența de cununie 1 fl. 35 cr. și apoi prețul cununiei minimum 3 fl., dară pe alocuria a fost și 5 fl., dacă nu mai mult; mai adauge ici colé câte o dispensațiune, fără de care după usul de până acuma încă nu poți cununa, și éta că se sue spesele împreunate cu ceremonialul cununiei bisericii la 10 fl. Apoi cine nu scie, cât de anevoe poți scöte din punga Românului țeran nu sume de floreal, ci numai sume de cruceri și zeceri?! Dacă se pot aplica ore undeva cuvintele Domnului, că în dar ai primit, în dar dai, atunci cu tot dreptul se pot aplica la administrarea s. taîne a căsătoriei. Profeti minciunoși, cari îndemnă poporul, să se îndestulască numai cu căsătoria civilă, găsesc destui, chiar și în oficiolatele înmatriculatorilor civili. Instrucțiunea pastorală comună espres contéză la liberalitatea clerului curial de a cununa

pe sëraci și gratuit. Ei bine, eă ca preot fert din stola usitată 1—2 fl., dară licența protopopescă nu se iertă. Ore nu e paradox, ca cel ce funcționează în multe casuri, să nu primescă nimic ca stolă, eă protopopul să primescă acasă pe postă banii licenței?

Este adevărat, că licența de căsătorie e un venit protopopesc, dară ore acela nu se pôte suplini pe altă cale, decât pe calea de a îngreuna cuiva pașii cununiei bisericești?! Alte timpuri au fost atunci, când s'au introdus taxele protopopesci, și eă prea cred, că ele s'au introdus nu numai pentru augmentarea proventelor protopopesci, ci și pentru ignoranța clerului rural, carele nu era capabil de a deosebi impedimentele canonice. Astăzi în acest respect n'au înțeles, eă în ce privește susținerea venitelor protopopesci, las că de o parte protopopii de-a rindul au parochii cu beneficii mai proventuoase decât alți preoți, eă de altă parte ore o diecesă, ce dispune de atâtea fonduri, să nu pôtă înființa și un fond cu menirea de a rebonifica pe protopopi pentru licența de căsătorie? Ori döră cassele bisericești n'ar puté suporta sumele de 5—10 fl. în cumulo, fără a mai necăji pe mirele și cu acéstă taxă de cununie? Nu ne putem provoca numai la datina străbună, căci și în biserică gr orientală dela noi a esistat, și totuși în urma ordinațiunilor mai nouă s'a șters. Schimbându-se timpurile, caută să ne schimbăm și noi cu ele.

De altmintea eă sint de părere, că prin instrucțiunea comună pastorală implicate s'a șters și acéstă, căci rogu-vé, ce însumă aceea, a da facultate clerului rural a dispensa dela vestiri și timpul sacrat, — firesce gratuit, — când acelea dispensațiunii erau împreunate cu spese, ce trebuiau să le supörte mirele, și anume pentru timpul sacrat 2 fl., pentru o vestire 1 fl., eă pentru două vestiri 3 fl.? Acestea în părțile noastre se țineau de emolumentele Vicariului, și prea cred, că în alte părți, unde nu sint vicari foranei, se țineau de oficiul protopopesc. Eă că în instrucțiunea pastorală comună nu s'a amintit explicate acéstă împrejurare, provine, prea cred, de acolo, că în dreptul bisericii apusane licența de sub cestiune e o terra incognita, drept ce bunii Arhierei, dacă în legătură cu instrucțiunea comună ne comunică și o instrucțiune specială din punctul de vedere al disciplinii și împrejurărilor diverse, ce esistă la noi, ne scoteau din chaosul, în care ne aflăm, și ne-ar fi putut clarifica și în acéstă privință. Și acéstă cu atât mai virtos afflu de lipsă a o accentua, cu cât esperința de două luni de zile ne învață, că legea cea nouă a adus în perplexitate pe mulți din cler cu privire la unele împrejurări ivite din incidentul căsătoriei civile. Spre exemplu: Ce e de făcut, când oficialul civil al mirelui închie actul civil al căsătoriei? Acéstă se întâmplă, de câte ori mirésă fuge cu mirele, — după zisa populară, — la domiciliul sceluia; ba de altmintea după legea civilă mirele se pot înfățișa la ori și care oficiant al stării civile, fie la al miresei, fie la al junelui. Pôte și forma ore în acest cas preotul miresei după axioma „Ubi sponsa, ibi sponsalia“ drept cu privire la cununie? Sau bisericesce pôte-i cununa preotul, unde s'a închiat actul civil? Dară dimisionalul de cununie, pe care trebuie timbru de 50 cr., de lipsă e preotului cunu-

nător, ori se va îndestuli numai cu arătarea, că s'a satisfăcut legii civile? Din parte-mi presupun, că de azi înainte, după ce înaintea forului civil căsătoria bisericescă e un act irrelevant, dimisionalele preoților, ce se vor estrada cu privire la impedimentele canonice, au să fie scutite de timbrul obișnuit de 50 cr. De altmintea ceea din punct de vedere bisericesc au să fie susținute ca până acum; drept aceea fôrte ar greși preotul unei părți contrahente de căsătorie, dacă s'ar încumeta a cununa fără dimisional delat preotul celeilalte părți contrahente.

Acestea ar fi din parte-mi reflexiunile modeste cu privire la unele cestiuni discutându din incidentul introducerii căsătoriei civile. N'avem ce ne răzima singur numai în soliditatea caracterului moral al poporului nostru; acela fiind supus ispitelor moderne, ușor pôte să devină fragil, și apoi atunci va fi târziu a ne sfătui pentru luarea măsurilor de lipsă pentru susținerea caracterului sacramental al căsătoriei.

Meseșanul.

Apel.

Membrii Soc. de lect. Inoc. Clain, pentru a contribui după putință la îndestulirea lipsei simțite a cărților de cuprins religios din literatura noastră, — au tradus și edat încă în anii trecuți 2 opuri și anume: „Epistole către un preot tinër“, și „Pregătire la mörte“. — Nu e locul aici, ca să dăm o aprețire amănunțită a acestora, — amintim numai, că atât „Epistole“ prin materia bogată referitoare la oficiul pastoral, tractată în un mod ușor, plăcut și atrăgător, — cât și „Pregătire la mörte“ prin cuprinsul său mângăitoriu și fôrte nimerit ca material de predică, — devin ore cum indispensabile pentru fiecare preot.

Mai ales către Ven. Cler rom. adresăm decă acest apel cu rugarea, ca să spriginescă și încurajeze acéstă pornire, care, credem, corăspunde pe deplin atât scopului Soc. noastre, cât și spre a umplé golul simțit în literatura noastră bisericescă.

Nu se intenționează prin vinderea acestor opuri realizarea de căștiguri materiale, ci edarea după putință și a altora de aceeași valöre și tot atât de instructive, despre ce asigurăm pe Ven. Cler român, dacă ne va sprigini, după cum sperăm.

Numitele opuri se pot procura dela Soc. de lect. Inoc. M. Clain în Blaș și anume: „Epistole către un preot tinër“ 2 tomuri cu prețul de 1 fl. 50 cr. (scărit dela 3 fl.) plus 10 cr. porto.

„Pregătire la mörte“ broș. 80 cr. legată în lux 1 fl. 30 cr. plus 5 cr. porto.

Amintim încă la acest loc, că toți acei On. Domni, cari își vor procura susnumitele opuri, vor primi gratuit frumoșa istorioră a lui Bolanden: „Duch muscălesc“ tradusă și edată tot de membrii soc. noastre de lect. Blaș 26 Dec. 1895.

Pentru Soc. de lect. Inoc. M. Clain:
Iacob Popa preș. soc. Valeriu Giurgiu secr. soc.

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din nrul 49 fl. 23469.99

Ales. Leményi, protopop în Gherla dela fondul tractului protopopesc a Gherlei . . . fl. 64.34

Mihail Făgărășan din Teure a colectat dela:

Ioan Bulbuc preot . . fl. 1.—
Ioan Botean, preot . . . 1.—
Simeon Popan, preot . . . 1.—
Gavril Petri preot . . . 1.—
Samson Onighi, preot . . . 1.—
Gregoriu Rus, preot . . . 1.—
Vasilie Murășan, preot . . . 1.—
Teodor Murășan, preot . . . 1.—
Gregor. Murășan, preot . . . 1.—

Constantin Pop, preot fl. 1.—

Mihail Făgărășan, adm.

protopopesc . . . 5.— fl. 15.—

Suma fl. 23549.33

Noutăți.

Din diecesa Oradei mari. On. D. Ign. Szilágyi, până aci paroc în Terebesci, este numit paroc în Pom. La Terebesci s'a dispus On. Aurel Pelle. La Vișmort Pamfil Ossianu din Carășeu. eă în Carășeu s'a dispus preotul nou-ordinat Ioan Nistor.

Denumire. Dl Ioan Mezei, jude la tabla regescă din Cluș, a fost numit jude la curie.

„Scopul sfințesoc mijlőcele.“ Acest principiu nemoral liberalii îl ascriu sfințului Ignatiu de Loyola și preste tot Iesuiților. „Dreptatea“ din Timișóra, pôte spre a proba lumii, că și dinsa e liberală, încă impută Iesuiților principiul de mai sus. Noi reflectând la aserțiunea „Dreptății“ din 19 a c. îi atragem atențiunea la răspunsul, ce în nrul 290 a. c. îl dă „M. Allam“ (din care reproduce din când în când și „Dreptatea“) ziarului „Hazánk“ tot în acéstă cestiune. Anume părințele Iesuit Roh a depus la universitatea din Heidelberg 1000 de taleri pentru acela, care va puté dovedi, cumcă vre un Iesuit a propus principiul de mai sus. Până acum nu a căștigat nimeni acest premiū. Cerce domnia dela „Dreptatea“ numărősele opuri scrise de Iesuiți, da de vor puté dovedi ei, ce nu au fost în stare a dovedi alții până acum. Dacă le va succede, vor căștiga nu numai renume, ci și 1000 de taleri.

Închierea căsătoriei la protestanți. Főea „Debreceni Protestáns Lap“ publică o instrucțiune pentru pastorii și credincioșii bisericii ev. reformate, în care (§ 5.) se zice, că dacă contrahenții creștin și necreștin legați prin căsătoria civilă se presentă la pastorul ev. ref., acesta îi pôte cununa și bisericesce și pôte primi jurămintul și dela partea necreștină, dară fără provocare la sfința Treime. Adecă protestanții dela Dobrița de dragul Jidovilor se lapedă și de s. Treime, și totuși se mai cred creștini adevărați.

Deputați condamnați pentru delict de presă. În 19 a c. s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Budapesta procesul de presă intentat ziarului „Magyarország“ pentru articlii „Oriási Korruptió“ și „Botrány“ publicati în primăvara anului 1894 din incidentul cumpărării de ziare de către un consorțiu de speculanți. Articlii i-au fost scris deputații Holló Lajos și Bartha Miklós. Într'înșii se zice, că la spatele consorțiului a stat guvernul de pe atunci, care prin folosirea averii publice, prin arfindarea lucrurilor publice ale statului și cu alte multe mijlőce cumpără ómeni, cu ajutorul acestora cumpără foi opoziționale și independente, și crează în țară o opiniune publică, care buciună lauda și înțelepciunea guvernului. Ziarele cumpărate au fost „Szabad Szó“ mai înainte independentist și „Pesti Napló“ apponyist. Pentru cel dintăi a dat președintele consorțiului Bloch 95,000 fl., eă pentru al doilea 14,000 fl. Foile acestora de odată și-au schimbat tonul seriind în favorul guvernului. De aci se parea întemeiat prepusul, că ele au fost cumpărate de guvern cu atât mai virtos, că Bloch a umblat mai de multe ori în afaceri la ministrul Hieronymi. Wekerle simțindu-se insultat prin articlii de mai sus, a recercat procuratura, să începă proces de presă. Juriul a declarat de vinovați pe acușati, eă tribunalul i-a condamnat la 6 luni carcer ordinar și câte 1000 fl. amendă.

† Zaharie Chihorean, oficial superior de postă și telegraf în Győr-Sziget, a repausat la 21 a c. în etate de 48 de ani. Defunctul deși a petrecut între străini, totuși a purtat un viu interes față de mișcările noastre culturale.

† Iacob Butnariu, vicenotar la judecătoria cercuală din Cehul-Silvaniei, a repausat în 18 Dec. în al 38-lea an al etății, lăsând în doliu pe soția sa cu trei minoreni.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Așa a sciut biserica catolică să păzescă paladiul moralității și a civilizațiunii adevărate, sfințenia și integritatea legăturii casnice.

Și ce a făcut biserica „ortodoxă” din paladiul acesta al moralității și civilizațiunii? S'a asemănat fariseilor, cărora le-a zis Mântuitorul: „Străcurați țintariul și înghițiți cămila!” și cari zeciuiau izma și ruta și toate legumile și treceau judecata și dragostea lui Dumnezeu. Cu câtă rivnă fățarnică au sărit bisericanii „ortodoxi” față cu biserica apusului, față cu „latinele spurcate”, întru a apăra sfințenia căsătoriei creștine! Nefcetat au aruncat apusanilor în față învinuirea, că ei conced, ca doi frați să-și ia de soții două surori, ca legătura căsătoriei să se închie între afiul de rindul al doilea. Ei „zeciuiau izma și ruta”, și într'aceea potențații lor din Bizanț, urindu-li-se de soțiile sale legiuite, le-au alungat dela sine și și-au ales altele, și biserica „ortodoxă”, pururea slugarnică, de dragul acestor potențați a răsturnat căsătoria creștină din înălțimea ideală, la care o ridicase Mântuitorului, și a aruncat-o eră pradă tuturor patimilor omenesci, pe cum era ea în lumea păgână. De voesce în biserica „ortodoxă” ore cine, să scape de soțul său de căsătorie, are numai să comită adulteriu notoriu, ori dacă dispune de bani, cu cari să acopere spesele procesului divorțial, el are numai să declare, că l-a cuprins ură nedumerită împotriva soțului de căsătorie. Lucrul a ajuns așa de departe, cât preoții „ortodoxi” și mai ales corifeii lor din divorțarea credincioșilor săi și-au format un fel de meserie proventuoasă.

În același chip s'a silit biserica „ortodoxă”, să păzescă și să nobilizeze și în alte privințe moravurile poporului. Și silințele acestea au și fost încununat cu succes. Mai ales la Români au produs ele dobitocirea moravurilor. De atari popor dobitocite au avut lipsă patriarhul din Bizanț și argații lui. Popor cu moravuri dobitocite nu au aspirațiuni ideale, nu se gândesc la libertate și la avântare culturală, ci numai la îndestulirea poftelor sensuale: dacă acestea li-se îndestulesc, poporile acelea pörtă cu resignare fatalistă jugul robiei, ce li-l aşedă străinii pe grumazi.

Așa a fost și poporul român înainte de anul 1700: bun și capabil spre lucruri mărețe, dar lipsit prin biserica „ortodoxă” a Bizanțului de ori ce însuflețire și aspirațiune ideală.

Remănem pe lângă cele ce am zis: „Istorie, carea să merite acest nume, poporul român are nu chiar de două vécuri.”

Și acum să urmărim mai departe, cele ce spune „Tel. Rom.” în elucubrațiunea sa „Centenariul al doilea al santei Uniri”, căci într'insele mai dăm de destule minciuni cu corne. Elucubrațiunea se continuă astfel:

Dar apoi, când de atâtea ori ne provocăm la drepturile noastre istorice întru apărrarea existenței noastre naționale în special noi românii din regatul ugar ne provocăm ore la drepturi, ce nu le-am avut? Un popor, care n'a săvârșit fapte istorice,

n'are istorie, și cel ce n'are istorie, n'are nici drepturi istorice, și tocmai acesta susține dl autor ca român despre poporul român. Nu e mirare deci, că dușmanii nostri ne negă și cele mai elementare drepturi la existența noastră națională, când se află chiar români, cari susțin, că noi n'avem istorie până la anul 1700.

Adevărat că nu e destul totdeauna dreptul istoric pentru câștigare de drepturi nouă ori pentru redobândirea celor pierdute, ci pe lângă acesta (une ori chiar și fără acesta, ceea ce înse la poporul român aci nu se poate aplica) și pe lângă existența în număr corăspundătoriu cu deosebire în statele poliglote, se mai recer jertfe de avere și sânge aduse pe altariul patriei și al omenimii. Dar nu e superfluu nici dreptul istoric.

În Grecia de aci, nu mai mult pe baza drepturilor sale istorice pe lângă celelalte jertfe în avere și sânge aduse pe altariul patriei și-a câștigat cu ajutorul puterilor străine independența sa cu perire pentru totdeauna din partea turcilor? *) Căci cine nu știe, cum cu deosebire Anglia mai mult numai din considerare cătră anticii greci, cari atât de mult au contribuit la cultura omenimii, s'au întrepus pentru redobândirea independenței strănepoților acestora.

Nu bagă de samă dl autor, că negând istoria poporului român până la anul 1700, îi negă prin acesta și drepturile sale istorice, și astfel mână apă tocmai pe mōra dușmanii nostri și însuși ne taie o puternică crângă de sub picioare? Nu bagă dñsul de samă, că prin astfel de afirmări, de și neadevurate, dar destul de nesocotite, mai mult ne strică nouă tuturor românilor, decât folosesc chiar și numai coreligionarilor săi?

Nu-l credem atât de ignorant.

Dar își are și dñsul motivele sale. Și acestea sunt, intențiunile de a ponegi biserica ortodoxă, făcându-o de și pe nedreptul, răspundătoare pentru toate nefericirile venite asupra poporului român chiar până în timpul de azi, ca apoi cu atât mai mult să pōtă lauda biserica papistașă și biserica sa unită cu acesta.

Apoi acesta într'adevăr nu e istorie, și cu atât mai puțin istoria poporului român.

Ar trebui să scriem întrégă istoria poporului român până la anul „s. Uniri”, ca să arătăm dlui autor toate faptele istorice și cari au lăsat urmări hotărîtore pentru vécurile următoare ale vieții poporului român, ceea ce înse nu putem face în cadrul unui răspuns de ziar, și apoi prea bine le cunoșce acestea și dl autor, dar nu pōte să le recunoșcă, căci nu-l lasă ambițiunea personală și confesională, ci mai bine vre să pēră în rătecirile sale, decât „să se întōrcă și să fie viu”.

Așa dară cu drepturi istorice vor să se mândrască dñii dela „Tel. Rom.”? Noi încă avem pretenția de a simți cel puțin așa de romănesce ca și dlor, dar de loc nu nutrim pofta de a ne împărtăși împreună cu dlor în păcatul capital al trufiei. Drepturi istorice le trebuie dlor pe sama Românilor, în special pe sama celor de sub corona s. Ștefan? Dar de unde să luăm drepturile acelea și să li-le dăm? Sintem convinși despre aceea, că „ortodoxia” a împedecat pe Români întru a-și crea istorie, și întocmai așa stutem convinși și despre aceea, că aceeași „ortodoxie” i-a împedecat și întru a-și câștiga drepturi istorice. Gândesc dlor, că nouă nu ne-ar plăcé, să ne putem oțeli și privind îndērēpt la un trecut glorios al Românilor, la un trecut alcătuit de stat, și pretindēnd pe baza acestui trecut respectarea naționalității noastre ca a unui factor politic, care apasă ceva în cumpenă? Dar ce să ne facem, dacă „ortodoxia” a făcut

*) Sensul acestora?

din Români în vécurile dinainte de anul 1700 un material, care cu calitățile sale cele emnente și cu sudōrea și sângele său a fost bun, să servescă altora, pentru ca să-și câștige drepturi istorice? Nu mai umblați, dlor, îmbetând lumea cu apă rece! Istoria dinainte de 1700 a Românilor a fost o robie lungă și generală: ei ai fost robii Grecilor, ai Turcilor, ai Rușilor, ai Ungurilor, ai Sașilor, ai Sērbilor. Și dreptul istoric, care și-l au dobândit în decursul acelor vécuri lungi, a fost dreptul la robie, la aceea, ca să lucre în brazdă și să-și verse sângele, pentru ca stăpânii lor străini să adune și să gustē fruptele sudorii și sângelui acestui popor nefericit.

Dar să nu ne sfărmăm așa tare. Dōr dñii dela „Tel. Rom.” numai glumesc, când grăesc despre drepturile noastre istorice. Căci dacă ar grăi serios, nu ar pute zice, că Anglia s'a espus pentru Greci de dragul drepturilor istorice ale Grecilor. Anglezii și respectarea drepturilor istorice! Minunat le mai sciū potrivii dñii dela „Tel. Rom.”. Dōr nu cumva tot respectarea drepturilor istorice a îndemnat și acum pe Anglezi, să dea tu mâinile Armenilor arme și să-i împingă într'o luptă desperată, în care sermanii Armeni se macelăresc cu sutele și cu miile?

Și apoi cum să nu credem, că dñii dela „Tel. Rom.” grăind despre drepturi istorice numai glumesc, când vedem, cum grăesc ei mai apoi despre dreptul istoric al Pontificilor Romani la principatul lumesc, pe care li-l au răpit Piemontesii purtați de nas de francmasoneria internațională? Dar despre tema acesta vom grăi la timpul său, căci dñii dela „Tel. Rom.” ne dau prilej și spre acesta.

(Va urma.)

Mărgeaua Gialmarei.

Novelă de Laicus.

(Continuare.)

„Dar să le lăsăm acestea. Este cineva între cei din Onled el Wahrân, care să știe ceti?”

„Sint, cum nu?”

„Mi-ar trebui acum mie unul, care să știe scrie arabesce.”

„Pentru ce?”

„Spre a-l îndemna pe cei din Onled el Wahrân, să plece cu toții pe urma vōstră. Căci în sfârșit e tot atâta, dacă vē urmăresce o sută, ori o sută de mi, voi vē veți păzi, să nu vē ajungă!”

„Asta poți, să le-o scrii și în limba franceză, sciū ei atâta.”

„Așa? Atunci să ne deschidem bureaul. Veți fi așa de bun, dle Jocerau, să scrii?”

Jocerau nu dīse nimic, ci-și scōse notițul și se pregăti de scris. Sven dictă:

„Voi toți cei din Onled el Wahrân sinteți nisce căni, și părinții voștri sint porci. Ați năvălit ca nisce hoți și ați răpit mărgeaua Gialmarei. Noi înse am luat-o erăși înapoi, și pe măgariul, care-și trăsese preste cap o piele de leu furată cine știe de unde, l-am omorît! Vē desprețuim, căci șcim, că nu sinteți viteji, ci nisce babe bētrâne, cari nu mai cutezați, să mai încercați o dată a ne fura mărgeaua. N'o veți încerca de sigur, căci nu sinteți viteji, și ai noștri nu v'au vēțut nici odată decât copitele cailor!”

„Ce dăceți, bine-î?”

„Bine, foarte bine! Eu sînt convins, că dacă ei vor ceti scrisoarea asta, vor merge necontentit zi și noapte, numai să vă ajungă,” observă Jocerau.

„Și chiar de aceea,” duse Sven, „ar fi foarte bine, să ne înțelegem, cât avans să aibă prietiniții nostri? Ce zici, Misram?”

„Eū gîndesc, că n'avem, să ne temem de nimic. Nubianii nu ajung în lagăr decât pe sară, și primul lucru al lor va fi, să ue taie reîntorcerea. Pentru această érá vor trebui, să se mai sfătúescă, ceea ce le va răpi éráși timp cel puțin până mâne sară. Se mai póte și aceea, că vor merge înapoi la „repausul șoimului” și de acolo se vor lua pe urma noastră. La tot cazul inșe noi vom câștiga destul timp, dacă nu vom slăbi caii din galop. Căci aceea e hotărîta, că dacă vor ceti și prícepe scrisoarea această, vor fu cepe o gónă nebună. Sper inșe cu tóte acestea, că nu vom fi ajunși, căci dacă vom călări cu inimă, în cinci-șese zile ajungem, avénd totdeauna o zi avans.”

„Și acum încă una!” duse Sven. „Cât ce veți fi ajunși în siguranță, grijea cea dintâi să vă fie, să mergeți la cel mai de aprópe post și să cereți, să trimită înaintea noastră un escadron de chasseuri, — gîndesc, că atáta vom fi și noi vrednici, — și de altcum măsura asta e reclamată chiar prin návala cutezată, ce se face asupra frontierei. Și acum Dumnezeu să vă ajute!”

Arabul mai vorbi apoi ceva încet cu fată-sa, care făcea nasuri, că e lăsată singură. Asemenea imbiă și Eugen pe Sven, să mérgă el în locu-i, căci nu era cinstit, ca Sven să se espună mereu primejdiilor. Acesta nu intră în astfel de discuții, ci fi îndemná din nou la drum, căci tot minutul era scump. Luându-și apoi merinde pe câteva zile, porniră însoțiți de doi chasseuri. Misram înainte de a pleca mai recomandă odată pe fată-sa în grijea lui Sven, apoi zicénd un „Allah akbar!” lovi calul în còste. Acesta se ridică mai întâi în două picioare și apoi porni în fugă nebună. Și nu trecuse nici un pátrariu de órá, și nu-i mai vėdu nimeni.

Mica expediție mai scăduse decî încă cu patru ómeni destoinici de luptă, și nu mai rămase decât Sven, Jocerau, Cabilul, care mîna animalele, ce duceau proviantul, și patru chasseuri, din aceștia unul așa de rănit, cât mai că era spre greutate tuturor. Preste cel rămași luă Sven comanda, și grijea lor cea mai de frunte era, ca să mérgă în direcție nordvestică speránd în acest chip, să scape de urmărirea Arabilor. Nu uitău de asemenea a fi cu luare aminte și de răsărit, de unde în tot momentul așteptău, să vadă cetele Beduinilor.

Trei zile călătoriră fără de nici un incident. În dimineța zilei a patra zăriră tare aprópe o cétă de vre-o doi spre zece călăreți, cari cercau mereu, să se ascundă, luând direcție sudică. Probabil voiaú, să iese înaintea vre unei caravane. Sven îi vėdu, cum se opriră pe o mică ridicătură, cum se sfătuiră ceva și apoi se despărțiră împrăștiându-se în tóte direcțiile.

De aci înainte se credeau feriți și scăpați de ori ce primejdie. Puteau să se înțînescă inșe cu grosul Beduinilor în cazul, când aceștia se vor lăsa de urmărirea celor patru și se vor întorce înapoi. Dar întimplarea această era foarte puțin posibilă din pricina, că ei se feriră de a da pe la fântânile, pe

la cari tábériaú Arabii. Astfel ei înaintău încet, în fiecare zi umpléndu-se de sperări nouă. Ranele chasseurilor începeau a se vindeca, și asemenea și tălătura lui Jocerau, și chiar și chasseurul greú rănit se afla cu mult mai bine. Nisce friguri ușóre, ce-l cuprinséră, era sémnul, cum zicea Jocerau, că se va însănătoșa.

Preste zi Sven călăria de comun lăngă Blanca, trecéndu-și timpul cu vorbe. Frumseța fetei nu rămase nebagată în samă de acesta, și el aseména adese în mintea sa pe Blanca cu nervósele damicele de prin Paris. El își inchipuia, cum va fi ea între alte condițiuni, când acuma suferind oboselele unei expediții împreunate cu multe primejdii nu se plănge de nimica. Ea încăleca totdeauna singură, fără de a cere ajutorul cuiva și refusa totdeauna pe Sven, când acesta se imbia, să grijescă de cal; ea zicea, că la frontieră fie cine, chiar și un copil, scie, să grijescă de cal. Cu tóte acestea Sven totuși trecea de îngrijitorul Bianței, căci bėtránul Jocerau, deși rana din cap nu-i mai făcea nécas, totuși simția mai mult ca ori care oboséla acestei călătorii.

După tóte acestea nu e mirare, că Blanca nu rămase indiferentă față de acela, care avea tot meritul în scăparea ei, și care mai întâiú pėtrunse în cortul ei scăpându-o din ghiaréle șelcului. În conversațiile cu el Blanca descoperi iute, că Sven încă gîndesc și simte ca și ea. Căci în sfârșit nimic nu légă pe doi ómeni așa de tare de olaltă ca suferirea împreună a acelora-și primejdii. În acest chip apoi simpatia, ce o simțiau unul față de celalalt, se făcea tot mai intimă, și momentul despărțirii apropiate părea și unuia și celuilalt foarte dureros.

Într'acestea se apropiău tot mai mult de frontieră și începură a părăsi direcția nordvestică și a se îndrepta cătră nord. Ceea ce-l supéra pe Sven mai tare, era împrejurarea, că nu putea sci cu siguritate, cât mai aveau până la frontiera franceză. Că nu mai aú mult, o dovedia ivirea tot mai desă a fântănilor. Acum inșe se ivia altă primejdie. Dacă planul lor ar fi succes în tóte aménunțele sale, acum Misram ar fi trebuit să fie ajuns, să fie luat chasseuri și să atace pe Beduinii, și Sven și soții lui aveau să se înțînescă în tot momentul cu Beduinii. Din cauza această prietiniții nostri nici nu cutezaú, să trecă vre un deal, mai înainte de ce ar fi inspecționat mai întâiú regiunea. Cu tóte acestea inșe Sven nu înceta a crede, că planul lui a succes, și dacă nu se ivesc Beduinii, e, că cu toții aú pornit după Misram și după celalalți cređénd, că aceia forméză tótă ceta. Nisce pocnituri depărtate de pușcă, ce auđiră într'o zi des de diminéta, întăria credința lui Sven. La auđul lor sergentul, care era de pază, dádu alarm, și îndată încălecară cu toții. Pușcăturile se auđiau tot mai dese și mai apropiate. Suit pe cal, grijea cea dintâiú a lui Sven a fost, că a grăbit spre un deal, care i-se părea, că dominéză regiunea. De abia ajunse inșe pe la mijlocul lui, și din întunecime, — căci nu era încă ziua, — vėdu, cum se iviră trei figuri negre, cari de pe fluturatul burnuselor se cunosceau, că sînt Arabi. Când vėdură mica ceta, dádură foc. Sergentul vėdénd pericolul, în care era Sven, grăbi cu cei doi chasseuri în ajutorul lui, aceia inșe nu-i așteptară, ci o tuliră la fugă. Ai nostri

pușcară după ei, dar Arabii dispărură curénd în întunecime.

„Ai nostri sînt în luptă cu Beduinii!” strigă sergentul. „Vive la France!”

„Dar se pare, că Beduinilor le merge rău. Cei trei încă erau fugăriți,” adause Sven.

(Va urma.)

Eucharistia și martiriul.

(Continuare.)

În Orient decî și în Africa creștinii erau convinși despre aceea, că s. Eucharistie e tária martirilor. Urme mai puțin neîndoielnice de ale acestei convingeri avem din Italia. Înse epistola amintită a s. Ciprian cătră Papa Corneliu putem să o privim ca o dovadă, că convingerea aceea esista și în Roma. Dacă întrébă s. Ciprian: „Cum ar puté óre cine să bea páharul martiriului, dacă nu s'a împărtășit mai întâiú în biserică în páharul sîngelui lui Christos?” — e învederată presupunerea lui, că aceea-și convingere esista și în Roma, și el trebuia să scie, ce se credea în Roma. De mai târziu, adecă din vécul al 5-lea, avem cu privire la convingerea această mărturisirea apriată a unui Italian. Înțelegem esplicarea Evangeliilor scrisă de s. Maxim din Turin. ¹⁾ Și câteva picturi păstrate din vechimea creștină încă par a exprima aceea-și convingere. În reprezentări de ale lui Daniil în grópa leilor mîncarea, ce o aduce Amvacum lui Daniil, e depinsă în chip de tot estraordinar. Nu i-se aduce pîne și zamă, pe cum ar pretinde textul s. Scripturii, ci pîne și pesce ori un delfin într'un vas. Înse pescele în limba picturilor din biserică cea veche înșamnă pe Christos ori s. Eucharistie, și dacă ar puté să încapă îndoeia cu privire la aceea, că óre și în cazul de față are să se aplice aceea-și esplicare, ori ce îndoeia o delătură o altă pictură, în care pe vasul, ce-l aduce Amvacum, e aplicat numele lui Christos. ²⁾ Dar Daniil în grópa leilor pe sama creștinilor, cari atât de adese se osîndeau la luptă cu animale sėlbatice, era un exemplu mîngăitoriu, și așa ne va fi fertat, să aflăm în atari picturi întărirea acelei convingeri despre puterea s. Eucharistii, care o exprimă atât de clar documentele cele scrise. ³⁾ Adeverat că Daniil nu este numai simbolul martirilor. Scăparea lui cea minunată din gurile leilor simbolisa și mântuirea sufletului din gura morții și prin urmare și glorioșa înviare. Eucharistia, carea s'a adus lui Daniil, póte să se privescă și de garanță a învierii viitoare.

După cele zise nu mai avem să espunem, de ce se interesău creștinii așa de tare în timp de persecuțiune, să se împărtășescă cât de adese ori în s. cuminecatură. Pe când de alte ori, pe cum se scie, celebra însu-și episcopul sfinta jertfă, pe atunci în timp de persecuție sângerósă trimitea biserică și numai preoți în temnițe, pentru ca acolo să sevărșescă sfințele taíne și să împărtășescă confesorilor pânea celor tari. ¹⁾ Chiar cu primejduirea vieții duceau acoloși zeloși credincioșilor mîncarea cea cerescă. ²⁾ Mai

¹⁾ Expos. 3.

²⁾ Kraus, Real-Encycl. I, 345.

³⁾ Cfr. Edm. Le Blant, Note sur quelques représentations antiques de Daniel dans la fosse aux lions.

¹⁾ Cypr. Ep. 5.

²⁾ Așa s. Tarsiciú. V. Damasus carm. 18.

ales în timp de persecuțiune puteau credincioșii să ducă s. Eucharistie acasă și să o păstreze acolo, ¹⁾ pentru ca neputința de a sevârși s. liturgie ori de a lua parte la ea să nu fie un impedecămint, care să rețină pe confesorii dela isvorul puterii. Încă și în vécul al 6-lea își aduceau aminte ómenii în Orient de datina acésta a timpurilor de mai înainte și de temeiul ei. Când în Tesalonica începură ereticii a afecta temerea de o persecuție, se împărți s. pâne cu coșercile. Dór se apropie o persecuție, ziceau ómenii, și de aceea e de lipsă, să se îngrijescă ómenii, ca nu cumva s. cuminecare să le fie cu neputință. ²⁾ Adevărat, că cei ce au făcut-o acésta, au fost eretici, și Tesalonica nu era amenințată de persecuție, ci numai de sosirea legaților Papei. Dar purcederea acésta a inamicilor Romei ne arată, ce vederi priviau ei de existente și înrădăcinate în popor. Ei au cređut, că nu pot să suspicioneze mai tare pe legații Papei, că nu pot să-i timbreze mai tare ca pe nisce persecutători ai credinței celei adevărate decât așa, că recurg la un lucru, care trecea la toți de un semu învederat al persecuției. Așa ne sînt mărturii chiar și ereticii, că după convingerea creștinilor celor dintăiú mai ales în s. Eucharistie curge isvorul, din care își căștigau martiriú tária sa. Când păgânii vedeau, cum societatea cea tainică a creștinilor crește tot mai tare în mijlocul lor, când vedeau, cum ea lega pe ai săi în concordie atât de intimă și mai ales cum îi intrarma cu o insensibilitate tainică în fața tuturor chinurilor, ei întrebaú cu îngrozire după mijlócele de vrăjire, prin cari se realiză o atare înfrățire credincioasă până la chinuri și la mórte. Prepusul lor căđu asupra adunărilor liturgice ale creștinilor, asupra jertfelor, cari se aduceau acolo, și în scurtă vreme sciu fama cea neobosită să istorisescă despre jertfele acestea lucruri de cele mai fioróse. Creștinii, zicea ea,ucid acolo un prunc, îi mănucă carnea, ér sângele i-l sbeú în pâne și-l inghit. „Acésta e jertfa, carea-í înfrățesc,” zice păgânul Cecilii la Minuciu Felix, „hac confoederantur hostia, pe jertfa acésta se întemeiază legătura lor cu tóte efectele acelea, cari le vedem cu îngrozire la creștinii.” ³⁾ Așa păgânii, și instinctul lor nu i-a înșelat. După mărturisirea proprie a creștinilor pe ei într'adevăr îi înfrăția o jertfă, și ei după mărturisirea lor proprie scoteau din gustarea sângelui de jertfă puterea de a rábda martiriul. Numai cât sângele acesta nu-l vèrsa vre-o mână criminală, ci dragostea, carea nici odată nu încetéză de a se jertfi zilnic. Numai cât nu se atingeau de viața altuia, ci exemplul unui Dumnezeu, care se jertfia pe sine însu-și, acel exemplu îi însufleția neîncetat, ca să-l imiteze. ⁴⁾

În Italia ea și în Orient, în Tracia ea

¹⁾ Cyr. De lapsis c. 26.

²⁾ Hormisdas Epist. 102.

³⁾ Minuc. Fel., Octavius c. 9.

⁴⁾ Chiar și astăzi esplică păgânii tária martirilor întocmai ca pe timpul Romanilor. Un pasquil modern chinezesc o declară de efect al vrăjirii. Când neofitul ingenuche după botez înainte preotului, acesta îi dă un mijloc de vrăjire, și după gustarea lui neofitul nu mai e domn preste sine. Îndată se deavóltă în trupul lui o formă de om, și acest demon nu-l mai lasă pe creștin; dela acest demon provine cerbicia în credință, insensibilitatea în chinuri. Le Blant, Red. de l'art chrét. sér. 2. tom. 4 (1876) p. 302.

și în Africa cercaú și găsiad martiriú în s. Eucharistie întărirea sa. Așa ne spun în-și-și martiriú, așa mărturisesc acei sfinți Părinți, cari erau aprópe de ei, și faptul e deci destul de constatat. Restă acum numai întrebarea: De ce cercaú creștinii chiar în s. cuminecătura isvorul curajului de a se jertfi? Cum își închipuiau ei raportul dintre martiriú și dintre s. Eucharistie?

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut

Instituțiunile calvinescú în biserica românească din Ardeł, fazele lor în trecut și valórea în presente.

Studiú istorico-canonice de Dr. Alexandru Grama. — Opu constă din XVI+476 pag. 8° mare și se póte procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș** (Balázsfalva).

Explicare fundamentală și ușoră de priceput a Catechismului catolic însoțită de exemple alese și acomodată de Iosif Deharbe. T. III. Tradus de Societatea bis. lit. „Alexi-Șincai”. Gherla. Tipografia diecesană gr. cat. 1895. În 8° pag. 422. Prețul 1 fl. 60 cr. — Toți acei P. T. D., la cari se mai află cóle de prenumerațiune la Tom. III din Catechismul de I. Deharbe tradus de societatea „Alexi-Șincai” a teologilor rom. de Gherla, să binevoescă a ni-le trimite cât se póte de curénd, și eventual cari ar dori a avé acest op (Tom. II și III, pe cum și T. I după retipărire), sînt rugați a se adresa la soc. „Alexi-Șincai” din Gherla. Teodor Brehariú pres. Ilie Gordon not.

Călındariul „Unirii” pe anul 1896

în frunte cu portretul I. P. S. Domuului Mitropolit și avénd următorii cuprins:

Partea calendaristică: Regentul anului. Date calendaristice, cele patru anutimpuri, starea climatică, sèrbători și zile schimbătoare, Posturile, cele 12 luni.

Geneologia casei domnitoare. Provincia mitropolitană gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, cu înșirarea membrilor capitulari, asesorilor consistoriali, oficialilor archidieceșani, a tribunalelor matrimoniale, esatoratul, administratorii fondurilor, profesorii dela tóte institutele de învățămînt, a superiorilor dela Seminarie și Internate, apoi a tuturor preoților din Archidieceșă după protopopiate cu indicarea comunei (româneșce și unguresce și cu arătarea postei), în care sînt dispuși, a protopopilor, diecesele sufragane, împreună cu însemnarea locuinței lor (de asemenea româneșce și unguresce și cu posta ultimă). La finea fie cărei diecesă apoi e însemnat și numărul credincioșilor după ultimele scheme.

Partea literară cuprinde: Schița biografică a I. P. S. Sale Dr. V. Mihályi. — Imnul cîntat la întronisarea Mitropolitului. — Despre băncile Raiffeisen. — „Doină”, o frumoasă poezie de poetul ardelean George Coșbuc. — Nouéle legi bisericesci, cuprindénd inviațiunii practice atât de lipsă preoților nostri spre a scii, ce poziție să lea fața de legile cele noué. — Apoi diverse anecdote și sfaturi. La urmă se dau informațiuni scurte referitoare la postă, telegraf și telefon. Urméză scala timbrelor și consemnarea tirgurilor, făcută după datele oficióse.

Se află de vîndare la **Tipografia seminarială** din Blaș și costă **30 cr.**

Tot la **tipografia seminarială** se află de vîndare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoihul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiú de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgeriú, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Introducere în s. Scripturá de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oialtá 1 fl. 50 cr.

Euchologiu

edițiunea a doua, revédută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hárție velină, tipariú frumos în **negru și roșu**. — Prețul nelegat fl. 2.80, érá legat în piele tare fl. 3.80.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericei româneșce unite, studiú apologetic din incidentul inveciveilor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolaiú Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericei unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul **70 cr.** — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul **1 fl.** Ambele părți expedate franco **1 fl. 85 cr.**

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial alú doilea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Istoria universală bisericescă de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Istoria particulară a bisericei unite de Dr. A. Grama broș. 1 fl. 50 cr.

Testamentul și Literele fundamentale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș **Dr. Ioan Vancea de Buteasa**. Blaș 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blaș. Se află de vîndare la Administrația „Unirii”. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Pregătire la mórte, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folositóre tuturor pentru meditare și preoților spre a predica, de **Alfons Maria de Liguori** Doctor al Bisericei. În versiune româneșce de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blaș 1893. Tipografia Seminarului archidieceșan. Opu are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Editor și redactor răspundător

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 404/1895.

(43) 1—3

Edict.

Fiind că Maria Lopazan născ. Șuteú gr. cat. din Bucerdea grănóșă de trei ani și jumétate și-a părăsit pe legiuitul său bărbat Ioan Lopazan gr. cat. tot din Bucerdea grănóșă, și nu se scie ubicațiunea aceleia, prin acésta se citéză, ca în termin de un an și o zi să se prezenteze înainte subscrisului For matrimoniale, căci la din contrá procesul divorțial urzit în contra ei de cătră bărbatul său se va pertracta și d'ide și în absența ei.

Dela Forul matrim. giú. ca. de I Instanță al protopopiatului Blașului.

Blaș în 27 Decembre 1895.

Georgiú Bărbat
v.-prot. preș. for. matrim.